

- Volitional Qualities in the Process of Physical Education. *International Journal of Human Movement and Sports Sciences*. 2020. № 8(6). pp. 505-517
6. Prontenko, K., Griban, G., Plachynda, T., Mychka, I., Khurtenko, O., Semeniv, B., Gnydiuk, O., Muzhychok, V., Puzdymir, M. Model characteristics of sportsmen' preparedness in kettlebell lifting. *Baltic Journal of Health and Physical Activity*. 2020. №12(3). pp. 92-102
7. Lazareva O, Aravitska M, Andrieieva O, Galan Y, Dotsyk L. Dynamics of physical activity status in patients with grade I–III obesity in response to a physical rehabilitation program. *Journal of Physical Education and Sport*. 2017. 17(3): 1960–1965

СУЧАСНА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІГРОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ З БАСКЕТБОЛУ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Христова Т. Є., Долгих А. С.

Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького

Анотація. Стаття присвячена розробці технології концентрованого навчання гри в баскетболі учнів з урахуваннями їх сприятливого віку для початку заняття баскетболом. Найсприятливішим віком для засвоєння прийомів гри в баскетболі є вік 12 років (6-й клас). Розроблено технологічні схеми, на основі яких сформовано технології навчання прийомів гри в баскетбол таї самостійної роботи зі їх опанування, тактичної та ігрової підготовки. Експериментальна технологія навчання гри в баскетболі передбачає засвоєння комплексу рухів та рухових дій, що складають цілісну рухову діяльність – гру в баскетбол, тому вона отримала назву макротехнології. Вона містить мезотехнології технічної, тактичної, ігрової підготовки, а також мікротехнології навчання прийомів гри в баскетбол таї самостійної роботи зі їх опанування.

Вступ. Одним з ефективних засобів фізичного виховання учнів є баскетбол. Завдяки різноманітності й доступності його вправ, усебічному впливу на організм і оздоровчій спрямованості багато вчителів фізичної культури і школярів серед багатьох спортивних ігор надають перевагу вивченню самеї навчального матеріалу зі баскетболу [1]. Заняття баскетболом сприяють гармонійному розвитку школярів, комплексному та різнобічному впливу на організм дітей та покращенню їх здоров'я [3, 5].

Для підвищення ефективності вивчення прийомів баскетболу та гри в цілому необхідна відповідна технологія навчання, яка через цілісну рухову діяльність забезпечує

мотивацію учнів, передбачає чіткі визначення завдань та змісту навчання, засобів розвитку фізичних якостей та засвоєння технічних прийомів [1].

У працях фахівців з баскетболу висвітлено питання історії, техніки, тактики гри, дослідженої методик спортивного тренування, організацію та проведення змагань [3]. Водночас технологія навчання гри в баскетбол учнів загальноосвітньої школи не була предметом окремого дослідження.

Отже, актуальності дослідження зумовлена, зі одного боку, цінністю баскетболу як засобу фізичного виховання школярів, з іншого – відсутністю теоретично обґрунтованої технології навчання гри в баскетбол учнів загальноосвітньої школи.

Мета дослідження – розробити науково обґрунтовану технологію концентрованого навчання учнів гри в баскетбол.

Завдання дослідження: уточнити найсприятливіший вік початку занять баскетболом учнів загальноосвітньої школи та обґрунтувати технологію концентрованого навчання дітей гри в баскетбол; розробити технологічні схеми формування мікротехнологій навчання прийомів гри в баскетбол і самостійної роботи з їхнього опанування та мезотехнологій ігрової й тактичної підготовки; визначити педагогічні умови реалізації технології навчання гри в баскетбол.

Об'єкт дослідження – засоби фізичного виховання школярів.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну основу дослідження складає комплексне використання принципів науковості та системного підходу, що обумовило вибір методів дослідження: загальнонаукові (аналіз, синтез, узагальнення, класифікація, систематизація літературних джерел), міждисциплінарні (структурно-системний підхід, аксіологічний метод).

Результати дослідження та їх обговорення. Поняття «педагогічна технологія» фахівці інтерпретують як багатоаспектне поняття: як діяльність; як науку; як процес управління; як процес засвоєння знань; як сукупність засобів; як спосіб підвищення ефективності досягнення мети; як педагогічну систему; як педагогічну діяльність; як систему знань; як мистецтво і майстерність педагога; як модель педагогічного процесу; як процес, що забезпечує гарантований результат [2].

У статті технологія навчання трактується як частина педагогічної технології, яка містить методику навчання, організацію навчального процесу й управління ним, що забезпечують досягнення запланованого результату.

Середі фахівців з баскетболу та шкільних методистів до цього часу немає єдиної думки щодо сприятливого віку для початку вивчення баскетболу, що позначилося на змісті шкільних програм з фізичної культури. Учні 2, 3, 4, 5 і частково 6-х класів повинні працювати лише наді вивченням прийомів, щої не викликає в них інтересу дої таких занять, оскільки не задовольняється прагнення дітей грати таї змагатись. Водночас, вивчення матеріалу з баскетболу частинами у різних класах не забезпечуєї досконалого володіння учнямиї прийомами баскетболу.

Ві процесі експериментуї доведено, що найсприятливішимі віком для засвоєння прийомів гри ві баскетбол є вікі 12 років (6-й клас). Шестикласникиї здатні засвоїти навчальнийї матеріал з баскетболу, якщо цей процесі забезпечить мотивацію учнівї до навчання таї передбачить визначення: змісту; загальних і конкретизованихї завдань навчання, засобівї розвитку фізичних якостей, засвоєння технічних прийомівї та навчального матеріалуї шкільної програми; методів навчання таї тренування; можливих помилок, шляхів їх профілактикиї та усунення; формі та умов реалізаціїї завдань навчання; нормі навантаження; послідовності технологічнихї дій і процедур; засобів контролю її оцінки діяльності учнів, що в підсумкуї забезпечує бажаний результатї навчання – уміння учнівї грати в баскетбол.

Оскільки опанування гриї в баскетбол передбачаєї оволодіння теоретичними знаннями, певною сукупністю технічнихї прийомів гри, тактикоюї ведення гри, тої й технологія навчанняї гри в баскетбол, за аналогією системі та підсистем, складається з «менших» технологій. Для кращого розуміння ї тлумачення рівнівї технологій були введені поняття «мікро-», «мезої-» і «макротехнологія». Сукупністьї і визначена послідовністьї мікротехнологій формують мезотехнології, а сукупність мезотехнологійї – макротехнологію.

У проведеномуї дослідженні технологія навчанняї гри в баскетболі відповідаєї рівню макротехнології, технології тактичної, ігровоїї підготовки – мезотехнології; відповідні технології навчання прийомівї гри в баскетболі та самостійної роботиї з їх опанування – мікротехнології. Експериментальна технологіяї навчання гри ві баскетбол передбачає засвоєння комплексу рухів таї рухових дій, щої складають цілісну руховуї діяльність – гру ві баскетбол, тому вонаї отримала назву макротехнології. Вона містить мезотехнологіїї технічної, тактичної, ігровоїї підготовки, а такожї мікротехнологіїї навчання прийомівї гри в баскетболі та самостійної роботиї з їх опанування.

Технологічні схеми, розроблені для кожного рівняї технології, можуть використовуватисяї і для вивченняї інших спортивних ігорї та навчального матеріалуї з

легкої атлетики, гімнастики, туризму. Вони придатні для розробки технологій вивчення та вдосконалення рухових дій дітей різного віку та статі. Навчаючи окремих нескладних фізичних вправ, можна обмежитися мікротехнологією. Вправи, що складаються з певної сукупності складних рухів та рухових дій, передбачатимуть формування усіх рівнів технологій (мікро-, мезо- та макро-).

Реалізація експериментальної технології вимагає розробки системи тестів та критеріїв оцінювання рівня володіння прийомами гри та грою в баскетболі учнів за 12-бальною шкалою. Для розробки шкали оцінювання швидкості виконання прийомів була модифікована 5-ти бальна шкала в 12 бальну і на цій основі розроблено критерії оцінювання прийомів гри в баскетбол у 6-му класі. За цими критеріями доцільно оцінювали швидкості виконання ловіння та передачі м'яча двома руками від грудей та однією від плеча (час, затрачений учнем на виконання 20 точних передач у стінку), швидкості ведення (24 м з обведенням перешкоди та 36 м з поворотом) та швидкість переміщень (20×5 м зі зміною напрямку), влучність кидків з близької відстані (кількість влучень із 15 спроб) та з подвійного кроку (кількість влучень із 7 спроб) [4]. При цьому слід враховувати техніку володіння прийомами.

Педагогічними умовами реалізації експериментальної технології є: позитивне мотиваційне налаштування учнів на засвоєння навчального матеріалу, їхнє усвідомлення потреби у самовдосконаленні шляхом широкого використання ігрової та змагального методів; гуманізація навчально-виховного процесу; єдність всіх сторін (теоретичної, фізичної, технічної, тактичної та ігрової) підготовки під час вивчення навчального матеріалу з баскетболу; взаємозв'язок навчального матеріалу з баскетболу зі іншими розділами шкільної програми.

Висновки. Отже, в процесі дослідження розроблено технологію концентрованого навчання гри в баскетбол учнів 6-го класу загальноосвітньої школи, що містить технологічні схеми навчання окремих прийомів гри в баскетбол, тактичної, ігрової підготовки та самостійної роботи; уточнено сприятливий вік для навчання гри в баскетбол учнів загальноосвітньої школи; удосконалено систему тестів оцінки рівня володіння учнями прийомами гри в баскетбол та грою в цілому; визначено педагогічні умови ефективної реалізації технології концентрованого навчання гри в баскетбол.

Список використаної літератури

1. Максимів Г. Технологія навчання прийомів гри в баскетбол учнів загальноосвітньої школи. *Молода спортивна наука України*: зб. наук. пр. з галузі фіз.

культури та спорту. Львів, 2006. Вип. 10, т. 1. С. 150-155.

2. Педагогічні технології: теорія та практика: навч.-метод. посіб. / За ред. проф. М.В. Гриньової. Полтава: АСМІ, 2006. 230 с.

3. Тучинська Т.А., Руденко Є.В. Баскетбол: навч.-метод. посіб. Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2015. 95 с.

4. Христова Т.Є. Тестування рухових здібностей школярів: курс лекцій для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «Фізична культура». Мелітополь: ФОП Силаєва О.В., 2017. 48 с.

5. Khrystova Tetiana. Optimization of health level of senior pupils. *Contemporary Problems of Improve Living Standards in a Globalized World: Volume of Scientific Papers*. Opole, 2018. P. 336-341.

ВПЛИВ ЗАНЯТЬ ВІЛЬНОЮ БОРОТЬБОЮ НА ФІЗИЧНИЙ ТА ПСИХІЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Христова Т. Є., Сарана С. В.

Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького

Анотація. Статтю присвячено вдосконаленню фізичного, психомоторного розвитку та фізичної підготовленості дітей 6-7 років на основі використання засобів вільної боротьби. Обґрунтовано організаційно-методичні умови ефективного розвитку психомоторики дітей молодшого шкільного віку за допомогою виховних, оздоровчих та розвивальних можливостей боротьби. Розширено уявлення про особливості психомоторного розвитку та фізичної підготовленості дітей 6-7 років засобами східних одноборств у порівнянні з базовою програмою фізичного виховання.

Вступ. Молодший шкільний вік важливий для формування основ здоров'я, повноцінного фізичного розвитку, формування психічних процесів, виховання основних рис особистості. Цей період життя є найсприятливішим для розвитку окремих фізичних якостей: швидкості, спритності, гнучкості, також є сенситивним періодом для розвитку складових пізнавальної діяльності дитини: сприйняття, пам'яті, мислення, уяви, уваги. Фізичні та психічні якості є взаємопов'язаними сторонами процесу психофізичного розвитку, тому удосконалення фізичного та психічного розвитку дитини фахівці рекомендують здійснювати